

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoP/20/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7821202405
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Tobiašová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7821202405.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Har Tzvi vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: F. J., X.. XX.XX.XXXX, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava, Šafárikova 112, 048 01 Rožňava, dieťa rodičov: matka H. M., X.. XX.XX.XXXX, V. L. H. XXX/XX, XXX XX K., V..Č.. L. Z. XX, XXX XX K., právne zást. JUDr. Martinou Vnenčákovou, advokátkou, Čučmianska dlhá 7, 048 01 Rožňava, a otec B.X. J., X.. XX.XX.XXXX, V. L. XXX XX P. XXX, právne zast. JUDr. Máriou Ďurajovou, advokátkou so sídlom Nám. 1. mája 11, Rožňava, v konaní o zvýšenie výživného a zmenu úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaniach otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 12P/118/2021-285 zo dňa 28.03.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 24.08.2021 domáhala zvýšenia výživného zo strany otca na maloletého na sumu 250 eur mesačne počnúc dňom podania návrhu. Svoj návrh odôvodnila tým, že v čase poslednej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností bol maloletý vo veku X rokov a suma výživného bola súdom určená na 50 eur mesačne. Od tejto úpravy uplynulo 9 rokov, počas ktorých sa podstatne zmenili pomery na strane maloletého.

2. Otec s návrhom nesúhlasil. Uviedol, že je schopný platiť výživné vo výške 100 eur mesačne. Podal návrh na zmenu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému F., žiadal, aby súd rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti, ktorá by sa realizovala v 2-týždňových intervaloch.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

3. Okresný súd Rožňava ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie, súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Mení rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 5P/160/2012-213 zo dňa 30.08.2012 tak, že maloletého F. J., X.. XX.XX.XXXX zveruje do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorá sa bude realizovať v týždňových intervaloch tak, že maloletý bude nepárny týždeň v starostlivosti otca a párný týždeň v starostlivosti matky.

II. Rodičia sú povinní odovzdávať si dieťa na adrese trvalého bydliska toho rodiča, ktorému končí aktuálny styk s dieťaťom.

III. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého F. sumou 50 eur mesačne, vždy vopred do 15. dňa toho ktorého mesiaca k rukám matky počnúc dňom 28.03.2023.

IV. Zvyšuje výživné zo strany otca B. J., X.. XX.XX.XXXX, na maloletého F., X.. XX.XX.XXXX, zo sumy 50 eur na sumu 200 eur mesačne, počnúc dňom 24.08.2021 do 27.03.2023.

V. Dĺžné výživné za obdobie od 24.08.2021 do 27.03.2023 v sume 2 369,35 eur sa otcovi povoľuje splácať v mesačných splátkach po 100 eur spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok.

VI. V prevyšujúcej časti návrh matky na zvýšenie výživného zamietam.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VIII. Štátu priznáva nárok na náhradu trov konania voči otcovi v rozsahu 100 %.

IX. Otec je povinný zaplatiť štátu trovy konania vo výške 222,01 eur na účet Okresného súdu Rožňava do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

X. Štátu priznáva nárok na náhradu trov konania voči matke v rozsahu 100 %.

XI. Matka je povinná zaplatiť štátu trovy konania vo výške 222,01 eur na účet Okresného súdu Rožňava do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

4. Súd vec právne posúdil podľa ust. § 36 ods. 1, § 24 ods. 2, 3, 5, § 78 ods. 1, § 62 ods. 1-6 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

5. Súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 07.10.2021 uložil rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava. Zároveň požiadal kolízneho opatrovníka o vypočutie mal. dieťaťa. Z uvedeného odborného poradenstva si následne súd vyžiadal správu, z ktorej vyplýva, že s rodičmi mal. F. sa pracovalo intenzívne pár mesiacov, témou spoločných sedení bola aj striedavá starostlivosť. Otec maloletého od začiatku konzultácií trval na striedavej starostlivosti, nakoľko má pocit, že má málo priestoru na výchovu dieťaťa a chcel by s ním tráviť viac času, učiť ho spôsobom a návykom, ktoré by malo dieťa v jeho veku ovládať. Otec má F. rád, chce u neho zmeniť zle zaužívané spôsoby, chýba mu čas, ktorý by so synom mohol tráviť, zvlášť v tomto veku. Matka maloletého trvala na maximálne predĺženom víkend, teda od piatku do pondelka. Po čase nesúhlasila ani s touto možnosťou. Nesúhlasí so striedavou starostlivosťou, nakoľko je na syna silno naviazaná, čo nekorešponduje s jej požiadavkou na otca, aby sa synovi viac venoval. V tomto otec totiž potrebuje viac času a priestoru, ktorý mu ale matka nechce poskytnúť. Rodičia nedokázali pristúpiť ku kompromisu, ani k spoločnej dohode. Individuálnej konzultácie sa zúčastnil len mal. F. samostatne so psychológom so súhlasom rodičov. F. sa správa vzhľadom na svoj vek infantilne a vidno, že mu chýba autorita a pevná ruka vo výchove. Pri odpovediach na otázky, ktoré kládol aj rodičom, sa vyjadroval priam až totožne s odpoveďami matky, pôsobil mechanicky, odpovedal bez rozmyšľania, čo môže naznačovať ovplyvnenie zo strany matky. F. žije vo výhradnej starostlivosti s matkou už niekoľko rokov a potrebuje v tomto období dospievania otca viac než predtým. Vzhľadom na aktuálny dlhodobý pretrvávajúci spôsob výchovy je ťažko povedať, ako by maloletý na zmenu reagoval. V závere správy je odporúčanie dieťa zveriť do striedavej starostlivosti po dobu 1 týždňa u otca a 1 týždňa u matky.

6. Zo záverov znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného znalkyňou H.. Z. Z. vyplynulo, že maloletý pociťuje u matky viac slobody, u otca má nastavené pravidlá - učenie, robota; u matky jedenie, učenie, voľno, spanie. Maloletý sa vyjadril, že rád hráva hry, ktoré by mu otec nedovolil. Maloletému by striedavá starostlivosť neprekážala, pokiaľ by mu otec umožnil hrať hry. Toto považuje za hlavný dôvod. Inak má vzťahy s rodičmi rovnaké, oboch ich má rád. Znalkyňa konštatovala, že v aktuálnej pozícii vývinu maloletého by otcov väčší vplyv by mal skôr pozitívna na syna, keďže v súčasnosti vykazuje známky nadmernej preokupácie mobilom a hrami na úkor primeraných sociálnych aktivít. Maloletý vníma svoju rodinu ako mimoriadne slabú súdržnú. Problémy sa u nich podľa neho neriešia konštruktívne. Ide o rizikový profil rodiny, kde sa často vyskytujú aj problematické prejavy u detí (poruchy správania, užívanie návykových látok a pod.). Zo strany rodiny akoby dostával minimum impulzov. V rámci vyšetrenia bol pozorovaný sklon unikáť k hrám na mobile a počítači. Jedná sa o výchovne veľmi psychologicky sporné hry (zabíjanie), je tu riziko vzniku závislosti.

7. Kolízny opatrovník sa priklonil k zvereniu maloletého do striedavej osobnej starostlivosti v týždenných intervaloch. Je evidentné, že maloletý potrebuje autoritu otca, čo matka aj uznala. Taktiež navrhol rozhodnúť o zvýšení výživného za obdobie od podania návrhu zo strany matky.

8. Zároveň súd zdôraznil, že striedavá osobná starostlivosť zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa, zabezpečuje dieťaťu primeraný kontakt s obidvoma rodičmi, prispieva k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju dieťaťa. Matka maloletého pôvodne sama deklarovala výchovné problémy s maloletým, spočiatku bola aj naklonená striedavej starostlivosti, no napokon sa vyjadrila, že by chcela, aby starostlivosť o maloletého od jeho 15-teho roku života prevzal otec. Súd nerozumie tomuto postoju matky a nevidí žiadnu prekážku v tom, aby otec už teraz nemohol zabezpečovať osobnú starostlivosť o syna formou striedavej starostlivosti, ktorá môže byť aj prvým krokom k výlučnej starostlivosti otca v budúcnosti. Súd je toho názoru, že postupná zmena v osobnej starostlivosti je pre dieťa omnoho prijateľnejšia a vhodnejšia ako náhla zmena. Z vykonaného dokazovania, zvlášť zo znaleckého posudku, vyplynulo, že maloletý potrebuje intenzívnejší kontakt s otcom a výchovu zo strany otca, a teda jeho väčší vplyv na maloletého by mal pozitívny vplyv. Maloletý má u otca viac povinností, otec je prísnejší aj vo vzťahu k plneniu si školských povinností maloletého. Výchova matky v tomto smere je benevolentnejšia. Maloletý, ako aj matka, súdu neuviedli žiadne zmysluplné dôvody, prečo by otec nebol schopný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého. Ako vyplýva zo záverov znaleckého posudku, matka ako rodič, ktorý má kooperovať a vnímať dieťa komplexne aj s potrebou a dôležitosťou bytia s opačným rodičom, je zameraná viac na seba, svoje potreby, s prezentáciou skôr formálneho postoja k spolupráci. Ako rodič sa o dieťa stará, ale často zvolí ľahšiu cestu, nie je autoritatívne pevná. Maloletý je detinský, emočne nezrelý, vykazuje známky nadmernej preokupácie mobilom a hrami na úkor primeraných sociálnych aktivít. Aj z týchto dôvodov súd pristúpil k nariadeniu striedavej starostlivosti, nakoľko otec sa nesnaží vyhovieť synovým predstavám za každú cenu. Neustupuje mu, zadáva mu mantinely, čím ho môže vývinovo posúvať dopredu. Otec vedie syna k zručnostiam, poznatkom, má snahu ho rozvíjať.

9. V súvislosti s vyživovacou povinnosťou rodiča počas striedavej osobnej starostlivosti poukázal súd na súdnu prax vyšších súdnych autorít a vychádzajúc z ust. § 62 ods. 6 Zákona o rodine rozhodol o návrhu matky na zvýšenie výživného počnúc podaním návrhu tak, že zvýšil výživné zo strany otca na maloletého zo sumy 50 eur na sumu 200 eur mesačne počnúc dňom 24.08.2021 do 27.03.2023. V súčasnosti je otec zamestnaný v spoločnosti U., C..R.. L. od 01.11.2019 s priemerným mesačným príjmom 995 eur v čistom. Mesačné príjmy matky sú vo výške 560 eur, zároveň je poberateľkou prídavku na dieťa vo výške 25,50 eur. Vzhľadom k rozdielnosti v príjmoch rodičov a tiež k tomu, že osobnú starostlivosť o maloletého zabezpečovala matka, je možno výdavky na maloletého v rovnakej miere rozložiť na oboch rodičov, súd však prihliadol na to, že otec sa do určitej miery podieľal na výdavkoch maloletého aj nad rámec výživného, a preto zvýšil výživné zo strany otca na sumu 200 eur mesačne a v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

10. Súd priznal zvýšené výživné od 24.08.2021, čím povinnému otcovi vzniklo dlžné výživné za uvedené obdobie do 27.03.2023 v úhrnnej sume 2.869,35 eur. Od tejto sumy odrátal sumu 500 eur, ktoré otec uhradil dňa 11.10.2022 v sume 250 eur a dňa 16.10.2022 v sume 250 eur. Dlžné výživné teda predstavuje sumu 2.369,35 eur, ktoré súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 100 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok.

11. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

III. Obsah odvolaní a vyjadrení k odvolaniam

12. Otec podal voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie s výnimkou výrokov VI., X., a XI. rozsudku. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že cit.: „mal. F. zveruje do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ktorá sa bude realizovať v 2-týždňových intervaloch tak, že 2 týždne v mesiaci bude maloletý v starostlivosti otca a 2 týždne v mesiaci v starostlivosti matky. Počas trvania striedavej starostlivosti obidvoch rodičov výživné neurčuje. Návrh matky na zaplatenie dlžného výživného od 24.08.2021 do 27.03.2023 zamietá. Otec má právo na náhradu trov odvolacieho konania“.

13. Otec namieta nepresvedčivé odôvodnenie rozsudku v súvislosti s dlžným výživným, pretože matka nepreukázala reálne mesačné potreby dieťaťa za rozhodné obdobie, ktoré by vyplývali z listinných dôkazov, a ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného na sumu 200 eur. Matka skreslila svoje príjmy už

len tým, že zatajila príjmy, ktoré v dôsledku inflácie štát poskytol práve matkám, rodinám, ktorí mali a majú v starostlivosti svoje deti. Súd bol povinný skúmať, že matka zdôvodňovala zvýšené náklady v dôsledku inflácie aj údajným stravým v škole, pričom F. sa v skutočnosti v školskom roku 2020/21 ani nestravoval v školskej jedálni. Súd bol povinný prihliadať na celkové príjmy matky, teda okrem jej čistej mzdy 602,97 eur, a nie 560 eur ako uvádzala matka. Je prijímateľkou aj rodinných prídavkov mesačne sumou 60 eur, so zohľadnením daňového bonusu v príslušnom roku a s pripočítaním výživného a dlžným výživným 150 eur, ide o porovnateľný čistý príjem s otcom. V porovnaní s príjmom otca v čistom 995 eur teda matka netrpela ani v dôsledku inflácie finančne natoľko. Otec nemá a ani nemal nadštandardné príjmy. Bazén v sume 600 eur, bicykel v sume 189 eur nie sú podľa súdu nevyhnutné výdavky, na ktoré by súd mal prihliadať v súvislosti s plnením výživného, otec má však za to, že všetko je to na prospech dieťaťa. Je to účelne vynaložený výdavok, čo súd nezohľadnil pri určovaní výživného. V posudzovanom prípade nie je ani zrejmé, na základe akých skutočných nákladov dospel súd k záveru, že ide o odôvodnené potreby dieťaťa v sume 360 eur. Taktiež strava v škole v sume 25 eur nevyplýva z listinných dôkazov. F. v školskom roku 2021 sa ani nestravoval v základnej škole, výdavok na stravu vo výške 90 eur tiež nie je podložený dokladmi, že sa jedná o výdavok na 1 osobu. Syn viackrát otcovi oznámil, že celý deň doma nejedol, nič okrem buchty. Syn absolvoval sporadicky krúžok taekwondo, nejde o pravidelný mesačný výdavok vo výške 30 eur. Údajné výdavky na bývanie, raz 118 eur, raz 100 eur, sa do nákladov dieťaťa započítavajú iba vo výške pripadajúcej na 1 člena rodiny. Matka sa v skutočnosti zdržiava v byte na Z. XX Y. K. v 2-izbovom byte, kde okrem matky a syna zdieľa ich spoločnú domácnosť aj stará matka, priateľ matky a pes. Nebolo súdom zdôvodnené, akou mierou sa ostatné osoby podieľajú na nákladoch bývania a aká výška výdavku na bývanie predstavuje pomernú časť nákladov voči synovi. Podľa názoru otca sa jedná o nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatočné právne posúdenie veci. Otec v priebehu súdneho konania s prihliadnutím na poslednú úpravu od roku 2012 nespochybnil, že došlo k zmene pomerov na strane mal. syna, avšak nie v takom rozsahu, v akom požaduje matka 250 eur. Súhlasil s prípadnou úpravou výživného na 80 eur s poukazom na to, že otec vynaložil výdavky na maloletého v rozsahu 1.768,63 eur. Otec nežije nadštandardným spôsobom. Viackrát deklaroval aj sociálnej kuratele, že F. chodí od matky v špinavých veciach, matka mu nekupuje výživnú stravu, napr. ovocie, stále raňajkuje mäsi, stále hrá na mobile. Otec zdôraznil, že matka sa vzdala výhodnejšieho zamestnania, teda podnikania kaderničky, kde dosahovala neporovnateľný príjem zo zisku.

14. Čo sa týka osobnej striedavej starostlivosti, podľa názoru otca 2-týždňový časový interval je výhodnejší pre školopovinné dieťa aj z hľadiska prepravy do bydliska z K. do E.. Podľa názoru otca sa mal. syn v tomto intervale lepšie adaptuje na zmenený režim.

15. Taktiež otec odvolaním napadol aj výrok III. rozsudku, ktorým zaviazal otca prispievať na výživu mal. F. 50 eur do budúcnosti. Otec sa na výdavkoch aj dnes podieľa nad rámec vyživovacej povinnosti, platí mu voľnočasové aktivity, školské potreby, stravu a učí sa s nim. V tomto smere súd žiadne dokazovanie nevedol, čím svoje rozhodnutie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti. Matka žiadne špeciálne výdavky nepreukázala, syn žiadnu špeciálnu obuv nepotrebuje, nevyžaduje žiadne zvýšené výdavky v súvislosti s alergiou. Počas celého mesiaca júl otec zabezpečoval všestrannú starostlivosť, matka sa na starostlivosti nijako nepodieľala a otec stále matke platí zákonné výživné. Matka nepripraví syna na styk s otcom tak, aby mal u otca aj náhradné oblečenie. Nadštandardným životom žije matka, nehospodárne vynakladá finančné prostriedky, ktoré nesúvisia s bežným zabezpečovaním nielen potrieb dieťaťa, ale aj svojich potrieb, napr. na vyšetrenie znalcom v konaní z K. do F. matka cestovala so synom prostredníctvom taxi, nie hromadnou dopravou, a to aj napriek ústretovosti otca, ktorý navrhoval cestu svojím autom. Matka platí za donášky stravy jedla domov, za nákupy v obchodných centrách. Súd nevyhodnotil ani príjmy a výdavky otca, ktoré sú síce obsiahnuté v rozsudku, ale bližšie sa nimi nezaoberal. Aj otcovi sa zvýšili výdavky v dôsledku inflácie. Na podporu svojich tvrdení priložil sumár nákladov otca nad rámec vyživovacej povinnosti za rozhodné obdobie od 24.08.2021 do 27.03.2023 ako náklady na syna F..

16. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala odvolanie aj matka, a to proti výrokom I., II., III., IV., VI., X. a XI. rozsudku. Hlavným dôvodom na zvýšenie výživného bola zmena pomerov na strane maloletého, na ktorého otec prispieval doposiaľ len sumou 50 eur. Matka nespochybnila, že otec zakupoval maloletému veci, avšak tie ostávali v domácnosti otca. Otec sa spočiatku bránil zvýšeniu výživného, avšak následne v priebehu konania vyjadril čiastočný súhlas s návrhom matky. Matka nesúhlasí s nariadenou striedavou osobnou starostlivosťou. Maloletý opakovane vyjadril slobodne svoj názor, že zmenu v osobnej starostlivosti odmieta. F. matku plne rešpektuje, poslúcha, má nastavené

pravidlá. Nariadená striedavá starostlivosť len narušuje vzťahy s kamarátmi v škole, i na mimoškolských aktivitách. Rozhodnutím súdu sa pretrhnú priateľské vzťahy, narušia aktivity, ktorým sa rád venuje. Otec ho nepodporuje v činnostiach, ktoré ho bavia a udržujú ho v kruhu rovesníkov, kamarátov. Otec pristupuje k synovi príliš striktné, aj čo sa týka výsledkov v škole, nemotivuje ho primeraným spôsobom a prípadná dvojka v škole je nedostačujúca pre predstavy otca. Otec nie je spôsobilý a schopný spolupracovať pri výchove dieťaťa s matkou. Snaží sa autoritatívne presadiť svoj názor, pričom nesleduje názor maloletého. Otec okrem iného neuznáva rolu matky v živote dieťaťa, otec a matka nedokážu medzi sebou komunikovať, nevedia stanoviť jednotné pravidlá, ktoré by dodržiavali. Nariadená striedavá osobná starostlivosť už v počiatočnom štádiu nenapĺňa svoj účel sledovaný Zákomom o rodine. Ani jeden zo psychológov či znalecký posudok sa nedokázali vyjadriť k skutočnosti, či je v záujme mal. F. práve osobná striedavá starostlivosť oboch rodičov vhodným výchovným prostriedkom. Súd rozhodol bez toho, aby uviedol, akými úvahami sa pri takomto rozhodnutí riadil a na základe akých dôkazov.

17. Súd výrokom X. a súvisiacim výrokom XI. zaviazal matku k úhrade trov konania štátu. Vynesenie týchto výrokov je v rozpore s princípom spravodlivosti konania. Majetkové pomery na strane matky jej neumožňujú znášať tento náklad. Obzvlášť v prípade, kedy matka výlučne sama osobne zabezpečuje potreby mal. dieťaťa. Otec prispieval na výživu maloletého len čiastkou 50 eur stanovenou v čase, kedy mal maloletý len X roky. Otcovou uvedenou obranou v konaní po vykonaní časti dokazovania bol návrh na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti po tom, čo odmietal návrh matky na zvýšenie výživného. Rozhodnutie súdu o náhrade trov konania štátu matka považuje za nespravodlivé, obzvlášť za stavu, keď zmenu osobnej starostlivosti inicioval práve otec svojim návrhom. Matka navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že „zvýši výživné na mal. F. zo strany otca zo sumy 50 eur na sumu 250 eur počnúc dňom 24.08.2021 a to vopred vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca k rukám matky. Dĺžné výživné za obdobie od 24.08.2021 do 27.03.2023 v sume 3.825,80 eur je otec povinný uhradiť k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Slovenská republika nemá nárok na náhradu trov konania voči matke. V prevyšujúcej časti rozsudok Okresného súdu Rožňava č.k. 12P/118/2021-285 zo dňa 28.03.2023 zrušuje“.

18. K odvolaniu otca zaslala matka svoje vyjadrenie. Zdôraznila, že jej návrh na zvýšenie výživného bol dôvodný. Pomery na strane maloletého sa počas 12 rokov, ktoré uplynuli od pôvodného rozhodovania súdu, podstatne zmenili a to nielen plynutím času, ale aj jeho rastom, vekom, záujmovými aktivitami, nástupom do školy a aktuálne štúdiom na X. R. B. Š.. Matka sa 12 rokov podieľala na osobnej starostlivosti o mal. syna svojou každodennou opaterou. Otec sa podieľal len formou platenia výživného 50 eur mesačne, výkonom stykov a príležitostnými nákupmi vecí pre maloletého. Nákupy boli sporadické, a to nie nevyhnutných výdavkov. Otec nepredložil žiadne doklady preukazujúce plnenie nad rozsah stanoveného výživného v období po podaní návrhu. Z dokladov o kúpe vecí, ktoré až teraz otec prvýkrát dokladuje k odvolaniu, vyplýva, že väčšina položiek nereflektuje bežné nevyhnutné výdavky na maloletého. Nie je vylúčené, že časť týchto popísaných nákladov otca predstavuje dary v prospech maloletého. Náklady na výlety v C. J. alebo v H. sú neprimerane nadhodnotené a je z nich zrejme, že tieto náklady nezodpovedajú položke na 1 osobu. Otec v odvolacom konaní započítaval výdavky aj na iné osoby ako na maloletého syna, na dary k Vianociam, narodeninám, či sviatku sv. Mikuláša, čo je neprípustné a zavádzajúce súd. Zvýšenie výživného matka navrhovala len od podania návrhu, preto súd v rámci vyhodnotenia započítavania dokladov otca v súdnom spise túto otázku poňal správne, nakoľko išlo o výdavky mimo uplatňovaného obdobia v súdnom konaní. Matka mesačné náklady podrobne rozpísala aj vo svojom vyjadrení, tie otec nespochybnil. Súd sa správne vysporiadal s nákladmi na maloletého, ktoré dosahujú čiastku cca 400 eur mesačne. Otec v priebehu súdneho konania prezentoval názor, že zvýšenie výživného na sumu 100 eur považuje za primerané. Súd zohľadnil aj úhrady zvýšeného výživného zo strany otca na základe nariadeného neodkladného opatrenia. Otec opakovane dehonestuje matku aj pred odvolacím súdom, čo neprospeje maloletému a zároveň preukazuje nedostatočné povahové danosti na strane otca k výkonu osobnej striedavej starostlivosti oboch rodičov. Matka poukazuje, že len výdavky týkajúce sa návštevy školského zariadenia maloletého, ročne predstavujú 900 eur, t.j. 75 eur mesačne, pričom doteraz stanoveným výživným 50 eur mesačne zo strany otca matka tento náklad ani nedokázala z výživného v celosti uhradiť a tento náklad mimo ostatných bežných a nevyhnutných výdavkov matka 12 rokov znášala sama. Matka v závere vyjadrenia zotrvala na svojom návrhu, ktorý uviedla v odvolaní.

19. Písomné vyjadrenie k odvolaniu matky zaslal aj otec, ktorý v plnom rozsahu odkazuje na obsah svojho odvolania, ktoré podal proti výroku o zvýšení výživného súdom na sumu 200 eur mesačne zo

strany otca na mal. F.. Otec reaguje na vyjadrenie matky, že všetky výdavky počas 12 rokov musela znášať matka bez pomoci otca sama. Poukázal, že nad rámec svojej vyživovacej povinnosti plnil, a aj dnes sa finančne a naturálne podieľa na životných potrebách svojho syna. Súd nezohľadnil otcom vynaložené výdavky, ktoré preukázal v rozsahu 1.768,63 eur, ktoré sám odvolací súd nepovažoval za bezvýznamné. Podporne otec produkoval aj ďalšie výdavky na syna v rozsahu 2.069,31 eur. Pravdou je aj to, že rodičia spoločne a pomerne znášali niektoré výdavky na syna, napr. okuliare pre syna, plavecký atď. Otec nesúhlasil s tvrdením matky, že nariadená striedavá osobná starostlivosť spôsobí pretrhnutie priateľských vzťahov syna, resp. jeho obmedzenie v mimoškolských aktivitách. U otca má syn svoj okruh priateľov a pokiaľ syn nenavštevuje mimoškolské aktivity, tak je to zrejme z dôvodu jeho vlastného nezájmu. Naopak, otec apeluje na matku, aby sa viac venovala synovi, aby dosahoval lepší prospech. Úlohou otca je na dieťa výchovne pôsobiť, plniť si s ním povinnosti a niesť mieru zodpovednosti za jeho výchovu. Toto súd vyhodnotil a nezistil, že by otec nemal kompetencie sa o syna postarať. Otec poukázal na závery a vyjadrenia sociálneho kurátora o vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, absolvovaním konzultácií na referáte poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR Rožňava. Otec zistil, že zo strany matky je synovi poskytovaná nedostatočná hygiena, stravovanie, laxný prístup k školským povinnostiam syna, časté počítačové hry. Matka namietala, že takýto model výchovy nie je pre mal. F. vhodný. Opak je pravdou, súd sa zaoberal tým, čo je hlavne v najlepšom záujme dieťaťa. Súd v súlade so zákonnou úpravou dôsledne skúmal otázku, či je možné zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti, preto nariadil rozsiahle dokazovanie, vrátane znaleckého dokazovania. Otec namietal len časový interval striedavej osobnej starostlivosti. Mal za to, že by sa mala realizovať v 2-týždňových intervaloch, čo je vhodnejšie pre školopovinné dieťa s ohľadom na prípravu do školy a skutočné adaptovanie sa na zmenený režim. Syn má u otca tiež vytvorený okruh priateľov a prostredie u otca mu nie je neznámym prostredím. Otec nariadením tejto formy starostlivosti bude mať nielen vyššiu zodpovednosť, ale aj vyššie náklady za syna ako doteraz, preto súd nemal určiť výživné počas tejto formy starostlivosti. Podľa jeho názoru majetkové a zárokové pomery rodičov by mali byť vyhodnotené ako porovnateľné a za obdobie, kedy sa budú rodičia starať o dieťa, každý bude niesť náklady na starostlivosť sám. Zdôraznil, že matka sa podľa jeho názoru vzdala výhodnejšieho zamestnania. Otec zastáva názor, že je úplne právne neprijateľné zo strany matky namietat nespravodlivosť rozhodnutia súdu o náhrade trov konania štátu voči matke. Ide predsa o nesporné konanie, kde účastníci nenesú dôkazné bremeno a vykonanie dokazovania bolo v záujme oboch účastníkov a hlavne v záujme maloletého dieťaťa, preto je paradoxne nespravodlivé zo strany matky dožadovať sa nepriznania nároku na náhradu trov konania štátu voči matke. Otec navrhol, aby odvolací súd vyhodnotil odvolanie matky ako nedôvodné a rozhodol v zmysle odvolania otca.

20. Otec v replike k vyjadreniu matky zotrval na svojich argumentoch. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka k odvolaniu otca uviedol, že nie je možné sa k nemu vyjadriť a zotrval na obsahu svojho odvolania v plnom rozsahu.

21. Matka zaslala repliku k vyjadreniu otca, v ktorej zotrvala na podanom odvolaní a ostatných písomných vyjadreniach. Zdôraznila, že mal. F. opakovane pred 2 psychológmi a obdobne pred súdom odmietal striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov. Nie je pravdou, že v prostredí u otca má priateľov. Zopakovala, že zvýšenie výživného navrhovala len od podania návrhu, preto súd v rámci vyhodnotenia započítavania dokladov otca v súdnom spise túto otázku poňal správne, nakoľko zväčša išlo o výdavky mimo uplatňovaného obdobia v súdnom konaní. Matka mesačné náklady podrobne rozpísala vo vyjadrení zo dňa 28.9.2021 a tieto náklady neboli zo strany otca spochybnené. Súd sa správne vysporiadal s nákladmi na mal. F., ktoré dosahujú sumu cca 400 eur mesačne.

22. Kolízny opatrovník k odvolaniam oboch rodičov uviedol, že trvá na svojich písomných a ústnych vyjadreniach v plnom rozsahu. Navrhoval, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo všetkých jeho výrokoch.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

23. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté

rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

24. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

25. Odvolací súd sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna a presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré odvolateľ uvádza v odvolaní, vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

26. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci a nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov odchýliť. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia pridáva tieto argumenty:

27. Predmetom preskúmvanej veci v odvolacom konaní sú odvolacie námietky matky maloletého vyjadrujúce nesúhlas s právnym záverom súdu prvej inštancie ohľadom naplnenia predpokladov pre zverenie mal. F. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ďalej odvolacej námietky otca týkajúcej sa nesúhlasu s 1-týždňovým intervalom, určenia výživného zo strany otca pre mal. F. v sume 50 eur počnúc dňom 28.03.2023, zvýšenia výživného zo strany otca pre mal. F. zo sumy 50 eur na sumu 200 eur mesačne počnúc dňom 24.08.2021 do 27.03.2023 a určenia dlžného výživného za toto obdobie. Matka nesúhlasila tiež s povinnosťou zaplatiť štátu trovy konania a s výrokom, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti návrh matky na zvýšenie výživného zamietol.

28. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

29. Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

30. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi, alebo zákonodarnými orgánmi.

31. Hmotno-právnymi podmienkami pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti sú, ak obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať, ďalej, že obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, striedavá osobná starostlivosť je v záujme dieťaťa a že budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. V zmysle týchto zásad súd prvej inštancie v danej veci aj postupoval. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na tom právnom závere, že pri určení, či mal. F. zverí do striedavej osobnej starostlivosti a či nastala zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu formy starostlivosti o maloletého, vychádzal predovšetkým z toho, či striedavá osobná starostlivosť je v záujme dieťaťa. Rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v prípadoch, kedy rodičia nie sú schopní sa na výkone rodičovských práv a povinností dohodnúť, musí byť hľadiskom optimálneho stavu zo strany súdu. Súd prvej inštancie sa dôsledne riadil daným kritériom, pričom bol pre neho prioritný záujem mal. dieťaťa.

32. Pri rozhodovaní o najvhodnejšej forme osobnej starostlivosti rodičov o maloleté dieťa, rešpektujúc pritom právo dieťaťa na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom a na záujem mal. dieťaťa, kritériami zverenia sú najmä 1/ existencia pokrvného putá medzi dieťaťom a o jeho zverenie usilujúcou osobou, 2/ miera zachovania identity mal. dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osoby, 3/ schopnosť osoby usilujúcej sa o zverenie mal. dieťaťa do svojej starostlivosti zaistiť

jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby a napokon 4/ želanie mal. dieťaťa. V konaní, v ktorom má byť rozhodnuté, komu bude dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je za účelom rozhodovania v najlepšom záujme dieťaťa nevyhnutné, aby u všetkých osôb, ktoré o zverenie dieťaťa prejavia úprimný záujem všetky relevantné kritéria posúdili samostatne a ak sú u všetkých týchto osôb naplnené rovnakou mierou, je žiaduce dieťa zveriť do výlučnej či striedavej výchovy týchto osôb alebo prijať opatrenia, ktoré takýto postup v budúcnosti umožňujú (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 26.05.2014 sp. zn. I.ÚS 2482/2013). Prvé kritérium, ktorým je existencia pokrvného putá medzi dieťaťom a o jeho zverenie usilujúcou osobou, spĺňajú obaja rodičia. Nemožno spochybníť, že väzba medzi matkou a mal. dieťaťom a otcom a mal. dieťaťom je jedným z prvoradých predpokladov vývoja ľudského jedinca a porušenie tejto prirodzenej ľudskej väzby je prípustné iba za situácie, ak pre takýto zásah existujú závažné dôvody (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 20.07.2010 sp. zn. IV.ÚS 2244/09). Druhým kritériom je miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osobe. Zdôrazňuje sa dôležitosť toho, aby dieťa bolo zverené do starostlivosti osoby, ktorá uznáva dôležitosť iných blízkych osôb v živote dieťaťa a ktorá kontaktu dieťaťa s takýmito osobami nebude brániť. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Pre zistenia o naplnení daného kritéria lepšie niektorým z rodičov je potrebné vyhodnotiť dôkazy vypovedajúce o prístupe oboch rodičov v rámci súdneho konania. Vychádzajúc zo záverov vykonaného dokazovania správne súd skonštatoval, že obaja rodičia sú schopní v budúcnosti zabezpečiť v rovnakej miere vhodné výchovné prostredie pre maloletého, majú pre striedavú starostlivosť zodpovedajúce schopnosti, avšak je potrebné zlepšiť komunikáciu medzi rodičmi. Námietky matky, ktorá spochybňuje rodičovské predpoklady otca pre daný model striedavej starostlivosti o mal. syna, neboli preukázané.

33. Ďalším kritériom je schopnosť osoby usilujúcej sa o zverenie do jej starostlivosti, zaistiť vývoj, fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby, takže pri týchto kritériách sa zohľadňuje vek, zdravotný stav, materiálne zabezpečenie, výchovné aj intelektuálne schopnosti a morálna integrita danej osoby a jej správanie k dieťaťu (porovnaj ESLP vo veci Liubenova c/a Bulharsko zo dňa 18.10.2011 č. 13786/04 bod 73). Vyhodnocujúc dané kritérium je potrebné uviesť, že obaja rodičia majú emočné, racionálne predpoklady pre uspokojovanie potrieb mal. F.. Neboli vykonaným dokazovaním zistené nedostatky v danom smere. Obaja rodičia majú vytvorené vhodné predpoklady pre to, aby boli spôsobilí poskytnúť svojmu dieťaťu starostlivosť.

34. V preskúmanom prípade je zrejmé, že kritériá, ktoré sú rozhodné na posúdenie spôsobilosti starať sa o dieťa spĺňajú obidvaja rodičia. Za situácie, keď obaja rodičia sú spôsobilí o svoje dieťa riadne sa starať, treba zohľadniť osobnosť dieťaťa a jeho schopnosť vyrovnáť sa so záťažou, ktorú mu priniesol rozpad rodiny, nastolenie striedavej starostlivosti, striedanie doterajšieho miesta pobytu, strata doterajšieho zázemia, bezpečia domova a podobne. Záujem maloletého dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote maloletého dieťaťa bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 554/04).

35. Dôvodom nevhodnosti striedavej osobnej starostlivosti podľa matky má byť komplikovaná komunikácia medzi rodičmi. Po zistení, že sú naplnené predchádzajúce kritériá, odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie, že schopnosť rodičov vzájomne zlepšiť si komunikáciu je možné pomocou odbornej pomoci a tento nedostatok nie je možné vyhodnotiť v neprospech niektorého z rodičov, resp. v neprospech otca, pretože na nevhodnej komunikácii sa podieľajú obidvaja rodičia. Je potrebné zdôrazniť, že absencia vhodnej komunikácie medzi rodičmi nemôže byť dôvodom obmedzenia práv jedného z rodičov tým, že dieťa bude zverené do starostlivosti iba jednému z nich. Nevhodná komunikácia medzi rodičmi môže byť v celkom výnimočných prípadoch brániacim zvereniu mal. dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti V prejednávanej veci aj odvolací súd zastáva názor, že zodpovednosť za zlú komunikáciu medzi rodičmi je na strane oboch rodičov a preto nemožno túto okolnosť považovať na ťarchu výhradne len jednému z rodičov. Je nesprávne a nespravodlivé, aby model striedavej osobnej starostlivosti, pokiaľ je zistené, že je v najlepšom záujme maloletého, ktorý má rovnaké citové vzťahy k obidvom rodičom, v prostredí rodičov sa cíti rovnako dobre, aby táto neschopnosť komunikácie rodičov bola dôvodom pre zamietnutie striedavej osobnej starostlivosti.

36. Akákoľvek striedavá výchova predpokladá zo strany rodičov určitú toleranciu, a schopnosť spolu komunikovať a nezapájať dieťa do vzájomných sporov, avšak súd nesmie na spôsob tejto výchovy rezignovať a vyhodnocovať nesúhlasné stanovisko jedného z rodičov. Nesúhlas rodiča so striedavou starostlivosťou môže byť pritom relevantný iba vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom zasiahnuť negatívne do záujmu dieťaťa. Súd je tak vždy povinný vyhodnocovať nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou, vyhodnocovať to záujmom dieťaťa a či takýto nesúhlas je alebo nie je v záujme maloletého dieťaťa. Je proti záujmu maloletého, keď rodičia spolu nie sú schopní korektné komunikovať a tak neberú ohľad na maloletého, ktorého takáto situácia zaťažuje. Rodičia, ktorí spolu nekomunikujú, oberajú deti o emocionálne istoty, robia z detí rukojemníka pri riešení svojich konfliktov. Rodičia sú povinní v záujme maloletého dieťaťa komunikovať aspoň na úrovni elementárnej slušnosti, nezaťahovať dieťa do svojich konfliktov a neprenášať na dieťa zodpovednosť za výsledok ich nezhôd.

37. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa (§ 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Úloha oboch rodičov je v živote mal. dieťaťa nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, že by to bolo inak v predmetnej právnej veci. Z obsahu spisu vyplýva, že mal. dieťa F. J. pochádza z mimomanželského vzťahu matky H. M. a otca B. J.. Okresný súd Rožňava rozsudkom č.k. 5P/160/2012-40 zo dňa 30.08.2012 schválil dohodu rodičov o zverení mal. F. do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu mal. F. sumou 50 eur mesačne počnúc dňom 01.09.2012 vopred vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca, do rúk matky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12.09.2012.

38. Otec pred kolíznym opatrovníkom uviedol, že s dieťaťom sa stretáva často, cez prázdniny bol F. väčšinu času v jeho domácnosti, svoju vyživovaciu povinnosť si plní pravidelne. Kolízny opatrovník pracoval s rodičmi prostredníctvom spoločných sedení niekoľko mesiacov. Otec od začiatku konzultácie trval na osobnej striedavej starostlivosti, chce so synom tráviť viac času, učiť ho spôsobom, návykom, zvlášť v čase puberty chce zmeniť jeho štýl výchovy, zle zaužívané spôsoby. Matka so striedavou starostlivosťou nesúhlasila, je na syna silno naviazaná, na druhej strane chce, aby otec so synom trávil viac času. F. chýba autorita, pevná ruka vo výchove, nachádza sa vo veku, kedy potrebuje cítiť prítomnosť oboch rodičov. Bola odporúčaná striedavá osobná starostlivosť po dobu 1 týždňa u otca a 1 týždňa u matky. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že otec k synovi má pozitívny, ale nie idealizovaný vzťah, vníma jeho nedostatky a cíti sa zaviazaný s ním ako otec viac pracovať. Otec synovi neustupuje, zadáva mu mantinely aj napriek výhradám syna, čím ho môže vývinovo posúvať dopredu, nesnaží sa vyhovieť synovým predstavám za každú cenu, nechce lacnú rodičovskú popularitu, citová väzba je pevná, vedie ho k zručnostiam, poznatkom, vie s ním komunikovať a zadávať mu jasné pokyny, vie ho aj pochváliť, vytvoriť aj voľný čas, dať mu najavo rešpekt a priestor pre svoje aktivity. U matky je rodičovské správanie menej dôrazné, s horšou kooperáciou, ako samostatný rodič sa o dieťa stará, ale zvolí si často ľahšiu cestu, nie je autoritatívne pevná, cíti voči otcovi hnev a výhrady, čo sa odráža na nespolupracujúcom postoji matky vo vzťahu k spolupráci a komunikácii s otcom. Mal. F. je v čase vyšetrenia v období puberty, jeho rozumové schopnosti v teste intelektového potenciálu sú slabšie, a to v pásme dolného priemeru, osobnostne je detinský, emočne nezrelý, preferuje viac neosobné aktivity, užší okruh známych ľudí a situácií. Rodičia sa pri dialógu o najlepšom záujme ich syna zhodli na striedavej starostlivosti, no nevedia sa zhodnúť na optimálnom intervale. Otec chce pre seba čo najširší model, ale nesúhlasí s mesačným intervalom navrhovaným matkou, matka nesúhlasí s 2-týždňovým intervalom, nevedia sa dohodnúť na elementárnych pravidlách, ktoré by jednotne dodržiavali. Matka cíti a vyjadruje zlosť, ktorá jej bráni spolupracovať; otec má pocit, že on má ten správnejší názor, čo mu bráni uznať matke kvalitu. Mal. F. vníma atmosféru medzi rodičmi, ale neovplyvňuje ho to natoľko, aby menil svoj pozitívny postoj k tomu-ktorému rodičovi.

39. Znalkyňa v rámci vyšetrenia pozorovala sklon maloletého unikania k hrám na mobile a počítači, a to k výchovne a veľmi psychologicky sporným hrám (zabíjanie) a hrozí riziko vzniku závislosti. Obaja rodičia zabezpečujú rovnocenné podmienky s ohľadom na ich osobnostné kvality pre zdravý duševný a telesný vývoj dieťaťa. Pokiaľ sa naučia komunikovať rodičia o potrebách dieťaťa a akceptovať druhého rodiča, je odvolací súd presvedčený, že dajú aj svojmu synovi do života veľmi dôležitý a jasný signál, že vzniknuté ťažkosti vzájomne vyriešia a prijmú vlastný podiel zodpovednosti. Odvolací súd pripomína, že akýkoľvek ukrivdený človek si musí priznať, že dieťa má právo poznať skutočne a poriadne svojich rodičov, má právo možnosť tráviť s každým z nich čas a vyrovnáť sa i s tým, že jeho rodič nie je dokonalý.

Ak vedie jeden z rodičov svoje dieťa k nenávisti či k zapretiu druhého rodiča, učí ho vlastne nenávisti k sebe samému. „Dosiahnúť zhodu u rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti“ (Jurgen Rudolf).

40. K námietke otca, že podľa jeho názoru je vhodnejší 2-týždňový interval striedavej osobnej starostlivosti, odvolací súd je totožného názoru ako súd prvej inštancie, ktorý sa priklonil k odporúčaniam kolízneho opatrovníka a bol určený 1-týždňový interval. Pokiaľ by sa mal. F., resp. rodičia dohodli na inom intervale, ktorý by im vyhovoval viacej, môžu ho po vzájomnej dohode v budúcnosti aj realizovať.

41. Otec v odvolaní namietal určenie vyživovacej povinnosti s poukazom na to, že mal. F. je zverený do striedavej osobnej starostlivosti a že otec v rozhodnom období od 24.08.2021 do 27.03.2023 si plnil vyživovaciu povinnosť aj nad rámec určeného výživného v sume 50 eur. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 62 ods. 6 Zákona o rodine, podľa ktorého, ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje. Súd prvej inštancie rozhodol aj o rozsahu výživného zo strany otca pre mal. F. aj napriek tomu, že dieťa je zverené do striedavej osobnej starostlivosti, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že aj keď bude maloletý v striedavej osobnej starostlivosti v rovnakej miere, je potrebné, aby mal zabezpečené uspokojovanie potrieb v rovnakom rozsahu u otca, ako aj u matky. Napriek rovnakej dĺžke osobnej starostlivosti oboch rodičov súd prvej inštancie prihliadol, že pomery rodičov nie sú rovnaké a tak je potrebné stanoviť výživné. Rozhodným je zistenie, že mesačný zárobok otca je 900 eur, mesačné príjmy matky sú vo výške 560 eur, zároveň je poberateľkou prídavku na dieťa a výživného zo strany povinného otca vo výške 50 eur. Keďže rozdiel v príjmoch matky a otca je cca 300 eur, výrokom III. určil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. F. sumou 50 eur mesačne vopred k rukám matky počnúc dňom 28.03.2023.

42. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo, alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že súd pri určovaní výživného vychádzal z kritérií uvedených v § 75 ods. 1 prvá veta Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že od poslednej úpravy výživného uplynulo skoro 12 rokov, čo samo osebe je dôvodom na zvýšenie výživného. Mal. F. v čase posledného rozhodnutia o výživnom navštevoval materskú školu. V čase podania návrhu matky na zvýšenie výživného bol žiakom G.P. R. B. Š., zároveň súd prvej inštancie porovnal príjmy a majetkové pomery rodičov v čase poslednej úpravy o určení výživného a v čase tohto konania.

43. Výživné pre dieťa slúži nielen na uspokojovanie všetkých odôvodnených hmotných potrieb, ako je jedlo, ošatenie, obuv a podobne, ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa, jeho kultúrne, rekreačné potreby a podobne. Ak sú reálne možnosti oprávnených rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Z charakteru výživného ako dávky zročnej do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti. Výdavky mal. F. sú preukázané, ide o bežné výdavky, aké má dieťa v súvislosti s ošatením, stravou, hygienou, liekmi, školou, doučovaním z matematiky a slovenčiny mimoškolskou aktivitou, tiež podieľaním sa na nákladoch na bývanie, cca v sume 390 eur mesačne. Otec túto výšku výdavkov spochybnil. Uviedol, že mal. synovi pravidelne platí životné poistenie a sporenie; od jesene 2017 až do roku 2020 mu prispel na ošatenie, hračky, výlety; zaplatiť za žiadosť o vydanie občianskeho preukazu a cestovného pasu; kúpil pre neho bazén, ktorý je umiestnený v záhrade rodinného domu otca; na narodeniny mu dal 100 eur a darčeky zhruba vo výške 100 eur; pozval ho na dovolenku v H.. Súd prvej inštancie v odôvodnení poukázal na to, že darčeky k narodeninám či bazén, bicykel, nemožno považovať za úhradu výživného. Nejde o nevyhnutné výdavky na maloletého, ktoré spočívajú v úhrade stravy,

obuvi, oblečenia, pomôcok do školy, poplatkov za krúžky, lieky, či nákladov na bývanie. Skutočnosť, že otec trávi so synom voľný čas, zakupuje mu korčule, hojdačky, bicykel, uhrádza všetky výdavky nad rámec bežného výživného, súd prvej inštancie kvalifikoval tak, že je chválihodné, že otec zabezpečuje aj takúto starostlivosť o syna, nejde však o nevyhnutné výdavky na maloletého. V rozhodnom období od 24.08.2021 do 27.03.2023 matka nad rámec otcom plateného mesačného výživného vo výške 50 eur uhrádzala zo svojho príjmu všetky bežné výdavky pre mal. F.. Keďže súd prvej inštancie priznal zvýšené výživné od 24.08.2021 do 27.03.2023, otcovi vzniklo dlžné výživné, súd odrátal sumu 500 eur, ktoré otec uhradil k rukám matky a dlžné výživné v sume 2.369,35 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 100 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok.

44. Odvolací súd sa stotožnil s výrokom VIII., IX., X. a XI. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči matke a otcovi v rozsahu 100 %, t.j. po polovici, v sume 222,01 eur. Rodičom bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania štátu, keďže výsledok znaleckého dokazovania objasnil skutočný stav vecí a pomohol súdu rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti k mal. F..

45. Odvolací súd nevzhladol opodstatnenosť odvolacích dôvodov, preto potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

46. O trovách odvolacieho konania rozhodoval odvolací súd v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).